

Dienst Publiek en Communicatie
Ministerie van Algemene Zaken

Campagne-effectmonitor coronavirus

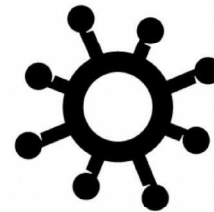
15 april 2020

Achtergrond onderzoek

Sinds dinsdag 31 maart voert DVJ Insights in opdracht van het NKC dagelijks een meting uit onder 150 Nederlanders van 12 jaar en ouder over de campagne 'Alleen samen krijgen we corona onder controle'. Door dagelijks te meten zijn de ontwikkelingen van dag op dag te volgen.

In de rapportage van deze week zijn de resultaten over de doelstellingen van de campagne en aanvullende indicatoren gebundeld. Daarnaast is dit keer een verdieping op verschillende leeftijdsgroepen toegevoegd. Daar waar relevant, zijn resultaten van recente externe peilingen toegevoegd. Op deze manier ontstaat een breed beeld van de ontwikkelingen rond factoren die in relatie staan tot de campagne. Daarnaast is de campagne slechts één onderdeel van alle communicatie rondom het coronavirus. Het onderzoek en de rapportage wijken daarom af van een reguliere campagne-effectmeting.

coronavirus

Managementsamenvatting

Bekendheid van de maatregelen stabiel

Na de persconferentie van donderdag 2 april is er een kleine piek geweest in de spontane bekendheid van de drie belangrijkste maatregelen. Het kennisniveau ligt daarna weer stabiel op het niveau van daarvoor. Handen wassen wordt spontaan nog wel steeds het minst genoemd. Naast de drie belangrijkste maatregelen zijn ook de redenen waarvoor je de deur uit mag bij een groot gedeelte van de mensen bekend. Hierin is tevens nog geen afname te zien sinds het begin van de metingen op 31 maart.

Urgentie en motivatie lijken licht af te nemen

Hoewel men de drie maatregelen nog steeds erg belangrijk vindt, lijkt dit wel iets te zijn afgenomen ten opzichte van de week ervoor. De maatregelen worden net als eerder als goed en nuttig ervaren en in mindere mate als prettig. Naast het thuisblijven geldt nu ook voor het houden van 1,5 meter afstand dat mensen dit minder prettig gaan vinden.

Paasweekend lijkt voor een dip in het thuisblijven en het houden van 1,5 meter afstand te zorgen

Het aandeel dat thuisblijft of alleen met een geldige reden het huis uit gaat, bereikte op Tweede Paasdag het laagste punt in de metingen tot nu toe. Met 95% wordt de maatregel nog wel steeds het best nageleefd. Ook bij het afstand houden is tijdens het Paasweekend een verschuiving te zien. Minder mensen geven aan 'alle keren' afstand te hebben gehouden indien ze buitenshuis zijn geweest of bezoek hebben ontvangen.

Mensen krijgen meer moeite met volhouden maatregelen

Vergeleken met een week eerder wordt met name het thuisblijven als minder haalbaar gezien. Daarnaast is te zien dat men minder zeker is of het lukt om de maatregelen lang genoeg vol te houden.

Jongeren blijven het meest thuis ondanks lagere motivatie

Jongeren van 12 t/m 20 jaar blijven het meeste thuis, ondanks dat ze niet het meest gemotiveerd zijn. 50-plussers leven de maatregelen 1,5 meter afstand en handen wassen het trouwste na. Mensen van 21 t/m 34 jaar gaan het meest de deur uit zonder geldige reden.

50-plussers voelen de meeste urgentie, zijn het meest gemotiveerd en voelen zij zich het meest in staat om de maatregelen na te leven. Ook hebben 50-plussers de meeste kennis over de maatregelen.

Er is een duidelijk onderscheid te zien tussen mensen jonger en ouder dan 50 jaar in het gevoel de maatregelen te kunnen blijven naleven voor zolang als dat nodig is. De jongere groepen denken minder goed in staat te zijn de naleving vol te houden dan de oudere groepen.

Aanvullende inzichten over gedragsdeterminanten en andere indicatoren

Verschillende gedragsdeterminanten kunnen van invloed zijn op het naleven van de maatregelen. Denk bijvoorbeeld aan het gedrag van anderen en het gevoel of men in staat is de maatregelen na te kunnen leven. Het onderzoek laat zien dat er m.b.t. het afstand houden een redelijke fluctuatie is op deze determinanten. Dit is vooral het geval bij bezoek en in de supermarkt. Het beeld over de maatregelen en de communicatie van de Rijksoverheid blijft positief.

Campagnedoelstellingen

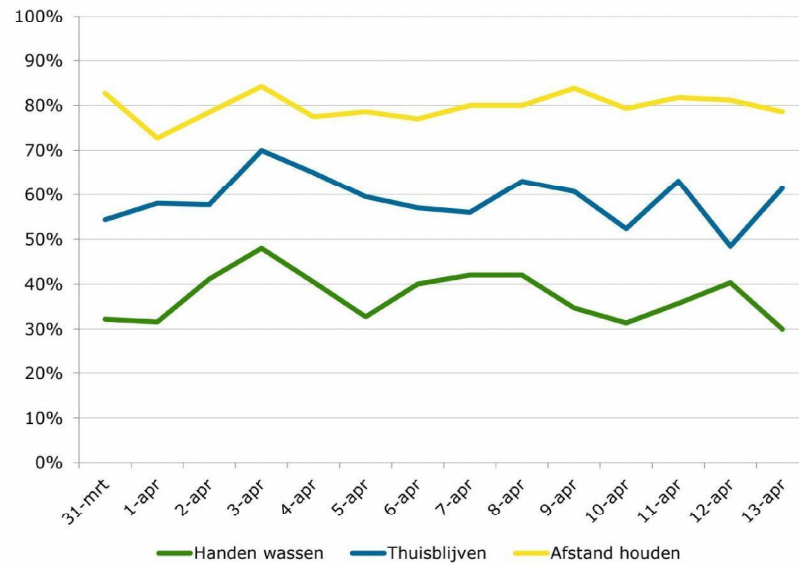
Campagnedoelstellingen

Categorie	Doelstelling
Weten	Mensen kennen de belangrijkste maatregelen, namelijk: a. blijf zoveel mogelijk thuis b. houd 1,5 m afstand c. was vaker je handen (met water en zeep)
Weten (2 ^e fase campagne)	Mensen weten waarom deze maatregelen belangrijk zijn. a. hier redden we levens mee b. hiermee houden we de zorg overeind
Vinden (2 ^e fase campagne)	Mensen vinden het belangrijk om de maatregelen te volgen omdat ze hiermee levens redden en de zorg overeind houden.
Voelen	Mensen voelen de urgentie en zijn gemotiveerd de maatregelen vol te houden. Ze voelen dat ze gezamenlijk een bijdrage moeten leveren aan de gezondheid van anderen.
Doen	Mensen houden zich aan de maatregelen (blijf zoveel mogelijk thuis, houd 1,5 meter afstand en was vaker je handen (met water en zeep)).*
Doen	Mensen die zich aan de maatregelen houden, houden deze vol voor zo lang dat nodig is

* Voor het meten van deze doelstellingen is mensen dagelijks gevraagd wat zij gisteren (dus de dag voor de meting) hebben gedaan.

1,5 meter afstand houden spontaan nog steeds de meest genoemde maatregel

Spontane kennis

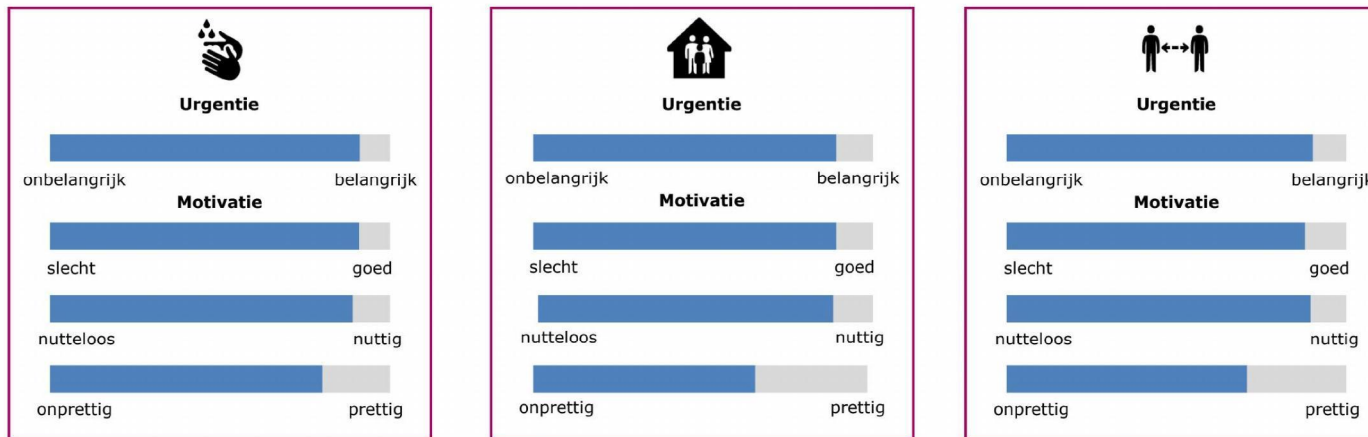
De spontane bekendheid van de maatregel "afstand houden" is na twee weken meten nog steeds het grootst. "Zoveel mogelijk thuisblijven" wordt iets minder vaak genoemd en minder dan de helft van de mensen noemt "handen wassen". De spontane bekendheid van de maatregelen is sinds de persconferentie op donderdag 2 april (waarin met name het thuisblijven nog eens extra werd benadrukt) niet meer hoger uitgekomen dan de piek die te zien was op vrijdag 3 april. Echter is er ook geen daling te zien in de afgelopen week. Over het algemeen schommelt de bekendheid van deze drie maatregelen binnen een stabiele range.

Geholpen kennis

Wanneer gevraagd wordt om welke redenen men volgens het advies van de Rijksoverheid het huis uit mag, weten zo'n negen op de tien mensen dat dit voor boodschappen, werk en een frisse neus mag. Over de zorg voor anderen is wat meer twijfel; daarvan weet ongeveer drie kwart dat dit zeker mag (onder bepaalde omstandigheden). Ook de geholpen kennis over de maatregelen vertoont nog geen afname over de tijd.

Urgentie maatregelen nog steeds hoog, maar voorzichtige neerwaartse trend opgemerkt

Urgentie

Mensen vinden de drie gecommuniceerde maatregelen nog steeds zeer belangrijk. Ten opzichte van de week hiervoor (ma 6 april) lijkt men de maatregelen echter iets minder belangrijk te vinden. Dit past bij de voorzichtige neerwaartse trend, die we voor alle maatregelen over de afgelopen twee weken zien in de mate van urgentie.

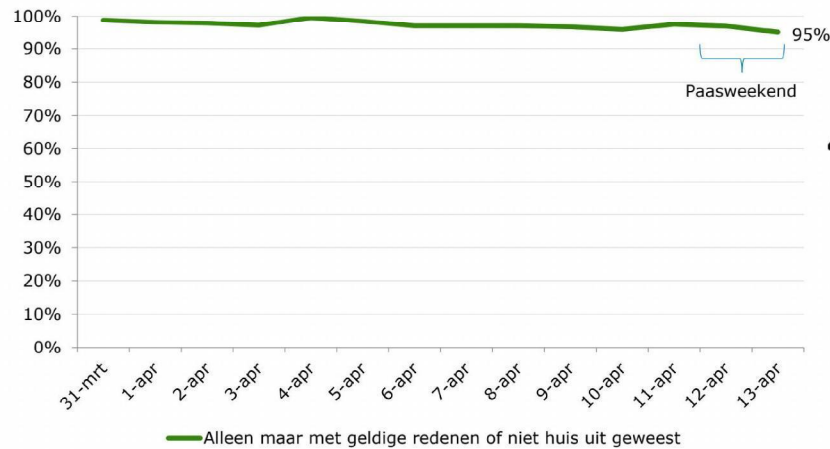
Motivatie

Mensen geven aan de maatregelen goed en nuttig te vinden maar in mindere mate prettig. Dit geldt met name voor de maatregelen "thuisblijven" en "afstand houden". Kijkend naar het verloop in de afgelopen twee weken, lijkt men het afstand houden steeds iets minder prettig te gaan vinden.

**Op deze pagina zijn de waarden uit de meting van maandag 13 april getoond.*

Bijna iedereen houdt zich nog aan de maatregel om zoveel mogelijk thuis te blijven

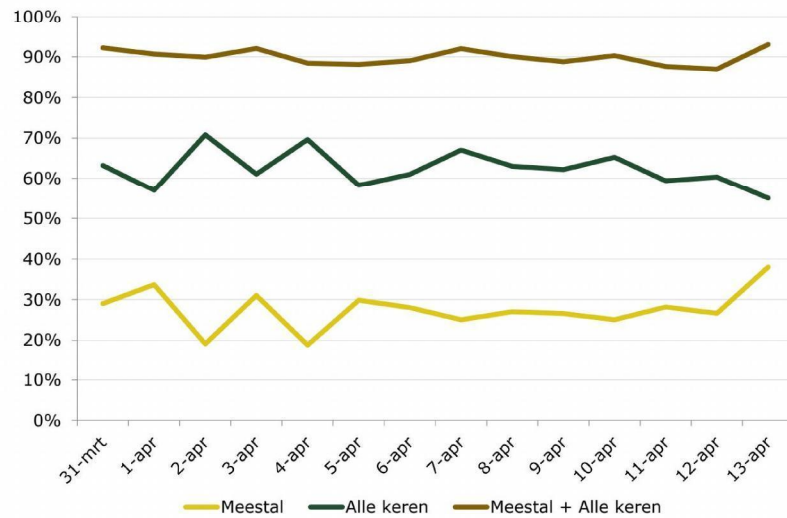
Thuisblijven

De maatregel "zoveel mogelijk thuisblijven" wordt nog steeds erg goed nageleefd. Nagenoeg alle respondenten geven aan thuis te zijn gebleven of met een geldige reden (voor werk, boodschappen, zorgen voor anderen en/of een frisse neus halen) de deur uit te zijn gegaan. Wel is te zien dat de lijn op afgelopen maandag 13 april met 95% zijn laagste punt bereikt. Dit kan te maken hebben met het Paasweekend. De komende week zal uitwijzen of dit het begin is van een dalende trend of dat het thuisblijven zich herstelt en terugkomt op het oude niveau.

Toelichting grafiek: De respondenten zijn eerst gevraagd hoe vaak zij gisteren het huis uit zijn geweest. Aan de mensen die aan hebben gegeven dit minimaal één keer te hebben gedaan, is vervolgens gevraagd waarvoor zij het huis uit zijn geweest. Daarbij konden meerdere antwoorden worden geselecteerd. De getoonde lijn geeft het percentage respondenten aan dat niet het huis uit is geweest of alleen het huis uit is geweest voor werk, boodschappen, zorg voor anderen en/of een frisse neus halen.

Rond 90% wast meestal of alle keren de handen wanneer dit nodig is

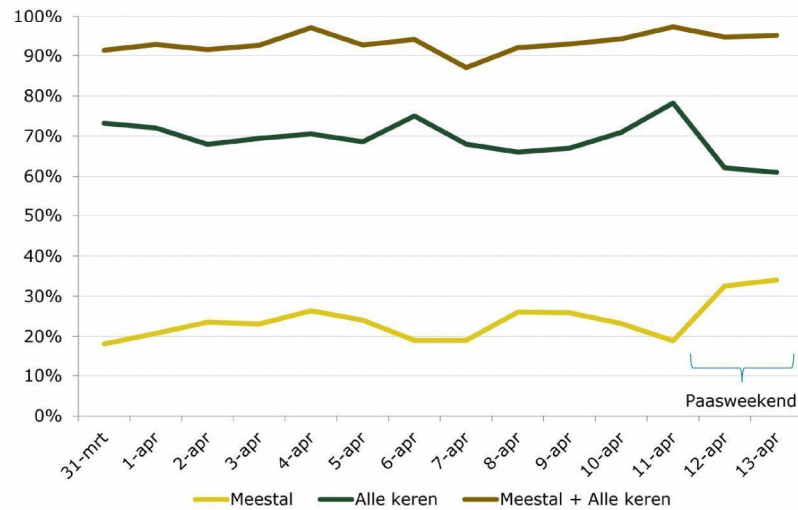

Handen wassen

Rond de 90% van de respondenten geeft aan meestal of altijd als dat nodig is de handen te wassen met water en zeep. Dit blijft redelijk stabiel over tijd. Het handen wassen is echter nog steeds de maatregel die duidelijk het minst strikt wordt nageleefd. Het deel van de mensen dat dit 'alle keren' goed doet, komt in de tweede week van de meting niet boven twee derde uit. De 'Alleen samen'-campagne zou zich meer op deze maatregel kunnen richten.

Paasweekend mogelijk reden voor minder goed houden van afstand

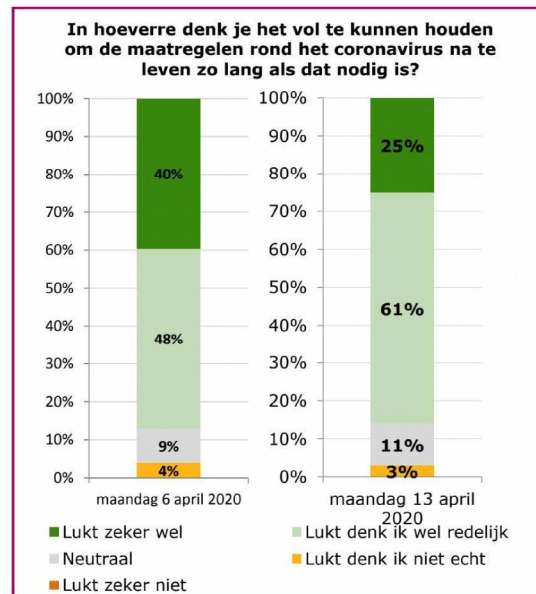
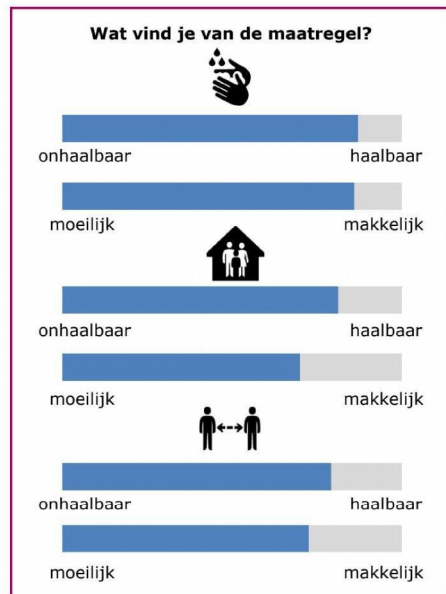
1,5 meter afstand houden

Tussen de 90% en 100% van de mensen geven aan meestal of altijd 1,5 meter afstand te houden. Dit is in totaal nog dus nog onveranderd hoog. Maar wanneer er naar het Paasweekend wordt gekeken, is er toch een verschuiving te zien van het 'alle keren' houden van afstand naar 'meestal' afstand houden. Dit geeft aan dat het afgelopen weekend de naleving van deze maatregel mogelijk toch iets is verslapt.

Toelichting grafiek: Deze vraag is voorgelegd aan respondenten die aangaven de dag ervoor buiten huis geweest te zijn of bezoek te hebben ontvangen. De percentages zijn dus gebaseerd op de mensen voor wie afstand houden van toepassing was.

Gepercipieerde haalbaarheid en zekerheid over het volhouden van de maatregelen nemen af

Volhouden maatregelen

Er zijn verschillen te zien in de mate van haalbaarheid en hoe makkelijk de maatregel is om na te leven ten opzichte van een week eerder. Handen wassen is nog steeds de makkelijkste en meest haalbare maatregel. Het thuisblijven wordt vergeleken met de week hiervoor echter als minder haalbaar gezien door mensen. Ook het volhouden van de maatregelen op de langere termijn lijkt moeilijker te worden. De grafieken van 6 april en 13 april laten goed zien dat men minder zeker wordt over of het lukt om de maatregelen lang genoeg vol te houden.

*In het linker blok zijn enkel de waarden uit de meting van maandag 13 april getoond.

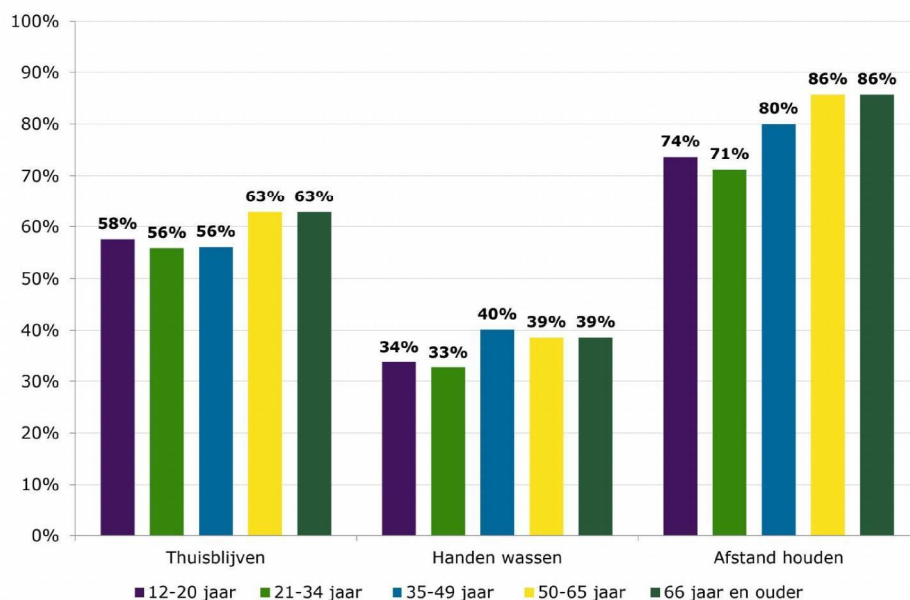

Verdieping op leeftijdsgroepen

In dit hoofdstuk worden de cijfers die zijn gepresenteerd op de voorgaande pagina's nader onderzocht op verschillen tussen leeftijdsgroepen. Om dit te doen zijn de data van metingen uitgevoerd van 31 maart tot en met 13 april samengevoegd.

Oudere leeftijdsgroepen zijn beter bekend met de maatregelen dan jongere leeftijdsgroepen

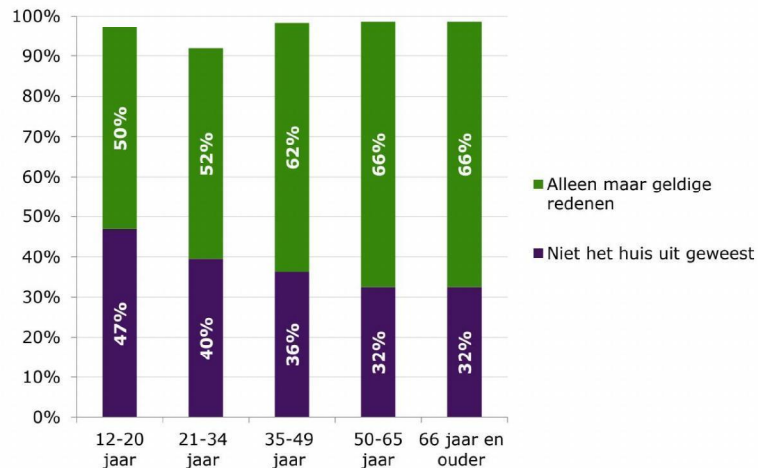

Kennis over de maatregelen

Mensen van 50 jaar en ouder zijn beter in staat om de maatregelen spontaan te noemen dan jongere mensen (zie de grafiek). Zij scoren tevens beter op geholpen kennisvragen over de redenen waarvoor mensen wel en niet de deur uit mogen (niet in de grafiek).

Jongeren blijven het meeste thuis, ondanks dat ze het minder belangrijk vinden en minder gemotiveerd zijn

Thuis blijven

Mensen van 12 t/m 20 jaar blijven vaker de hele dag thuis dan mensen van 50+. Als zij de deur uit gaan dan doen zowel mensen van 12 t/m 20 jaar als mensen van 50+ dit in bijna alle gevallen met een geldige reden. Mensen van 12 t/m 20 gaan het meeste (52%) de deur uit om een frisse neus te halen (niet in de grafiek).

De groep van 21 t/m 34 jaar gaat het meeste zonder een geldige reden de deur uit (8%). Daarbij gaat het vooral om het bezoeken van vrienden of familie met meer dan drie personen (niet in de grafiek).

Urgentie, motivatie en kunnen (niet in de grafiek)

50-plussers vinden het belangrijker dan mensen jonger dan 50 jaar om de maatregel "thuis blijven" na te leven. Zij hebben daarnaast een sterkere motivatie om dit te doen. Bovendien vinden zij het naleven makkelijker en haalbaarder.

Toelichting grafiek: De respondenten zijn eerst gevraagd hoe vaak zij gisteren het huis uit zijn geweest. Het percentage mensen dat het huis niet uit is geweest, is weergegeven in de paarse kolommen.

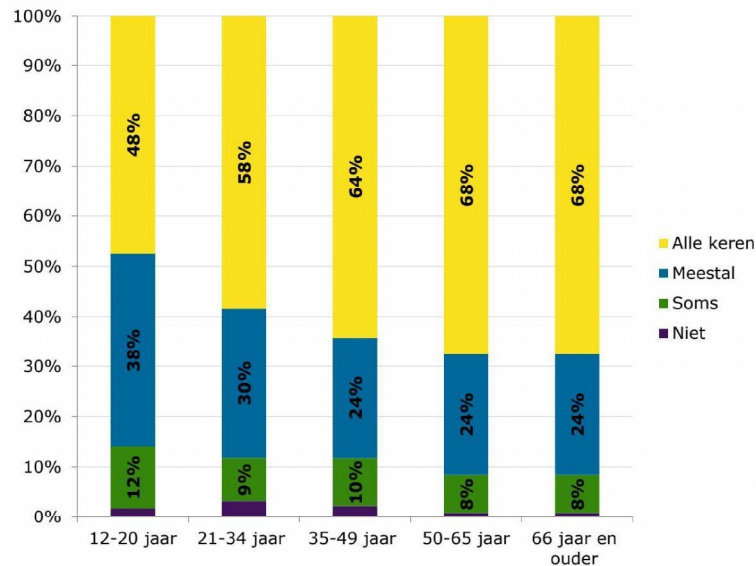
Aan de mensen die aan hebben gegeven minimaal één keer het huis uit te zijn geweest is ook gevraagd waarvoor zij het huis uit zijn geweest. Daarbij konden meerdere antwoorden worden geselecteerd. De groene kolommen geven het percentage respondenten aan dat alleen voor een geldige reden het huis uit is geweest (d.w.z. voor werk, boodschappen, zorgen voor anderen en/of een frisse neus halen).

Externe peilingen

'Jongeren' (16-40 jaar) wijken niet heel sterk af in hun gedrag van 'ouderen'. Ze houden zich ook goed aan de maatregelen, maar ze spreken alleen iets meer af met anderen (ongeacht de plek).

Oudere leeftijdsgroepen leven de maatregel "handen wassen" strikter na dan de jongere leeftijdsgroepen

Handen wassen

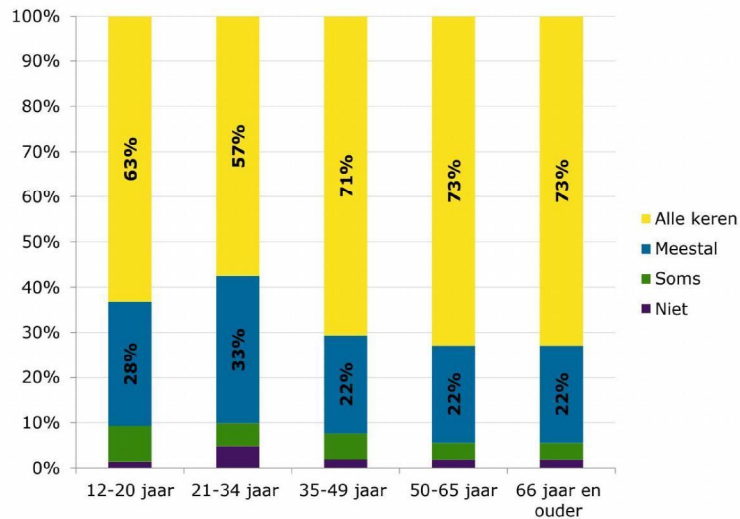
De maatregel "handen wassen" wordt het minste nageleefd in de leeftijdsgroep 12 t/m 20 jaar. De mensen uit deze leeftijdsgroep geven minder vaak aan dit alle keren te hebben gedaan op de momenten dat dit nodig was. Tot 50 jaar neemt de striktheid van de naleving geleidelijk toe.

Urgentie, motivatie en kunnen (niet in de grafiek)

Mensen van 50 jaar en ouder vinden het belangrijker om de maatregel handen wassen na te leven dan mensen jonger dan 50 jaar. Ook zijn zij meer gemotiveerd om dit te doen en vinden zij dit makkelijker en haalbaarder.

Mensen tussen de 21 en 34 jaar houden het minst vaak afstand

1,5 meter afstand houden

De maatregel afstand houden wordt het minste nageleefd in de leeftijdscategorie 21 t/m 34 jaar. In de leeftijdscategorie vanaf 50 jaar wordt deze maatregel het meeste nageleefd.

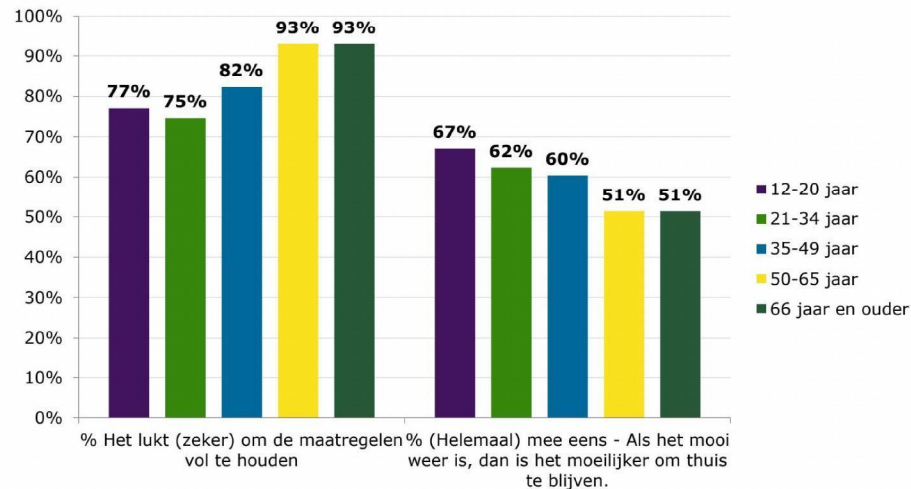
Urgentie, motivatie en kunnen (niet in de grafiek)

Mensen van 35 jaar en ouder vinden het belangrijker om deze maatregel na te leven dan mensen jonger dan 35 jaar. Ook vinden zij het naleven van de maatregel makkelijker en haalbaarder. Een verschil in motivatie is met name te zien tussen 50-plussers en mensen jonger dan 35 jaar. Meer 50-plussers vinden de maatregel goed, acceptabel en prettig.

Toelichting grafiek: Deze vraag is voorgelegd aan respondenten die aangaven de dag ervoor buitenshuis geweest te zijn of bezoek te hebben ontvangen. De percentages zijn dus gebaseerd op de mensen voor wie afstand houden van toepassing was.

50-plussers hebben minder moeite met het naleven van de maatregelen

Vraagstelling volhouden: In hoeverre denk je het vol te kunnen houden om de maatregelen rond het coronavirus na te leven zo lang als dat nodig is?

Vraagstelling "thuis blijven bij mooi weer": In hoeverre bent je het eens dan wel oneens met onderstaande stellingen? Als het mooi weer is, dan is het moeilijker om thuis te blijven.

Volhouden

Mensen jonger dan 50 jaar denken minder vaak dat zij in staat zijn de maatregelen na te leven voor zo lang als dat dit nodig is dan mensen van 50 jaar en ouder.

Thuis blijven bij mooi weer

Mensen jonger dan 50 jaar vinden het ook moeilijker om thuis te blijven als het mooi weer is dan mensen van 50 jaar en ouder.

Externe peilingen

Voor 18-29 jarigen hebben steeds meer moeite met de situatie. Ook 30-39 jarigen hebben meer moeite. Het gemis van sociale contacten en het ervaren van angst en depressieve klachten spelen hierbij een rol.

Er lijkt een lichte daling te zijn in de zorgen om het coronavirus. Deze daling doet zich vooral voor onder 18-35 jarigen. De zorgen onder ouderen blijven gelijk.

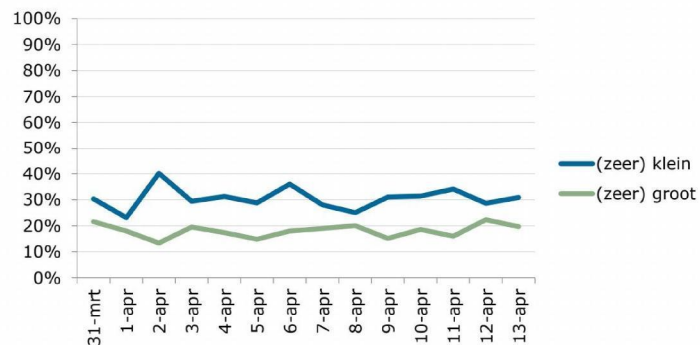

Aanvullende indicatoren

De ingeschatte kans om besmet te raken is stabiel

Ingeschatte kans om besmet te raken

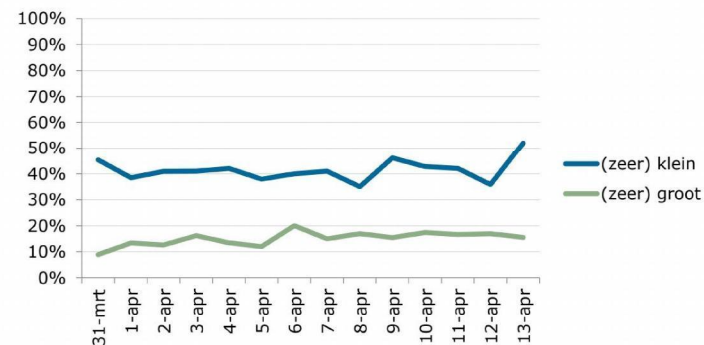

Risicoperceptie

Het aandeel dat de kans om besmet te raken (zeer) groot acht blijft redelijk stabiel. Hetzelfde geldt voor de het aandeel dat de kans om in het ziekenhuis te komen of te overlijden (zeer) groot acht.

Ook het aandeel dat de kans om besmet te raken (zeer) klein acht is redelijk stabiel. Het aandeel dat de kans om in het ziekenhuis te komen of te overlijden (zeer) klein acht lijkt afgelopen maandag sterk te zijn gestegen. Komende week zal moeten blijken of deze ontwikkeling zich doorzet.

Ingeschatte kans om in het ziekenhuis te komen of te overlijden

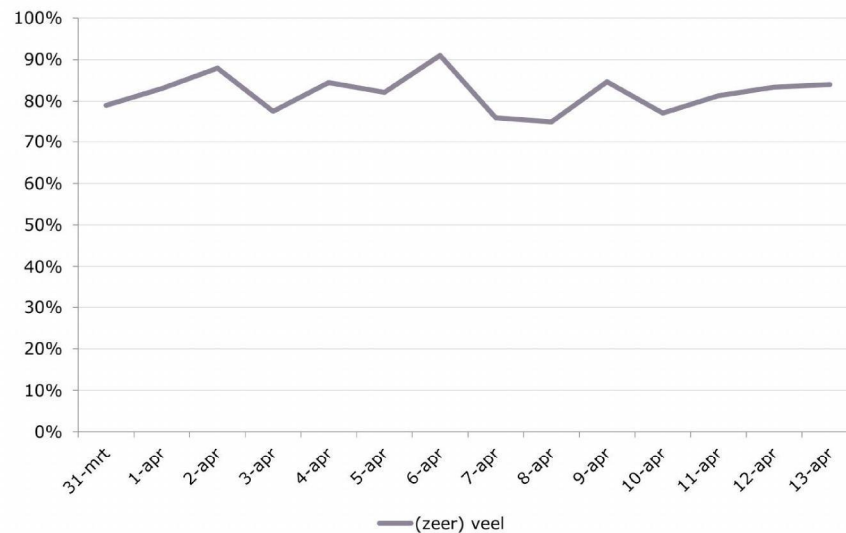
Externe peilingen

De eerdere daling van de risicoperceptie die plaatsvond in de periode vóór 31 maart lijkt wat te stabiliseren. Deze ligt nog steeds wel hoger onder jongeren dan onder ouderen. De cijfers van inschattingen of men het virus al heeft gehad lopen sterk uiteen in de verschillende peilingen. Dit duidt erop dat mensen het niet goed weten of het niet goed in kunnen schatten.

Het vertrouwen in het effect van de maatregelen op het afremmen van de verspreiding van het coronavirus blijft groot

In hoeverre helpen de ingestelde maatregelen volgens jou bij het afremmen van de verspreiding van het coronavirus?

Ingeschatte effectiviteit van de maatregelen

Veruit de meeste mensen blijven denken dat de genomen maatregelen effectief zijn voor het afremmen van de verspreiding van het coronavirus. Ten opzichte van vorige week is in dit beeld minder fluctuaties te zien. Dit is mogelijk het gevolg van de positieve ontwikkelingen die er zijn omtrent ziekenhuisopnames en het aantal mensen dat op de IC is opgenomen.

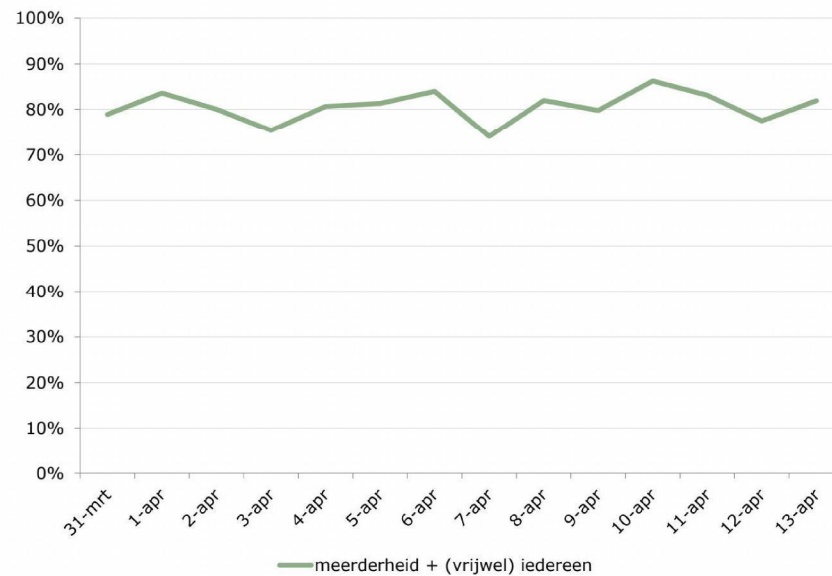
Externe peilingen

Het vertrouwen in de aanpak van de coronacrisis door de overheid blijft stabiel hoog.

Anderen in de omgeving blijven zich houden aan de maatregelen

In hoeverre houden mensen in jouw directe omgeving zich aan de huidige maatregelen?

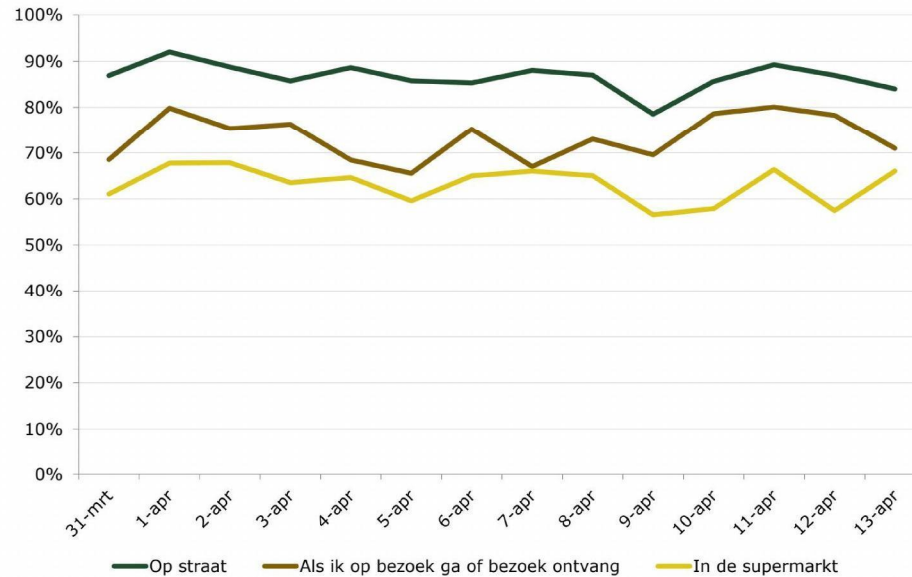
Wat doet de omgeving?

Het beeld dat mensen hebben over het naleven van de maatregelen door mensen in hun directe omgeving is onveranderd. Nog steeds denken acht op de tien mensen dat de meeste anderen in hun omgeving de maatregelen naleven.

In de aanloop naar het Paasweekend lukte het mensen beter om afstand te houden bij bezoek

In hoeverre lukt het je om 1,5 meter afstand te houden?
% dat aangeeft dat dit meestal of altijd lukt

Eigen effectiviteit bij afstand houden

Het beeld blijft onveranderd dat het mensen het beste lukt om afstand te houden op straat en het minst goed in de supermarkt. Deze week is een opvallende stijging te zien met betrekking tot het afstand houden bij bezoek. In de aanloop naar het Paasweekend gaven meer mensen aan dat dit lukte. Tijdens het Paasweekend is dit weer afgenomen.

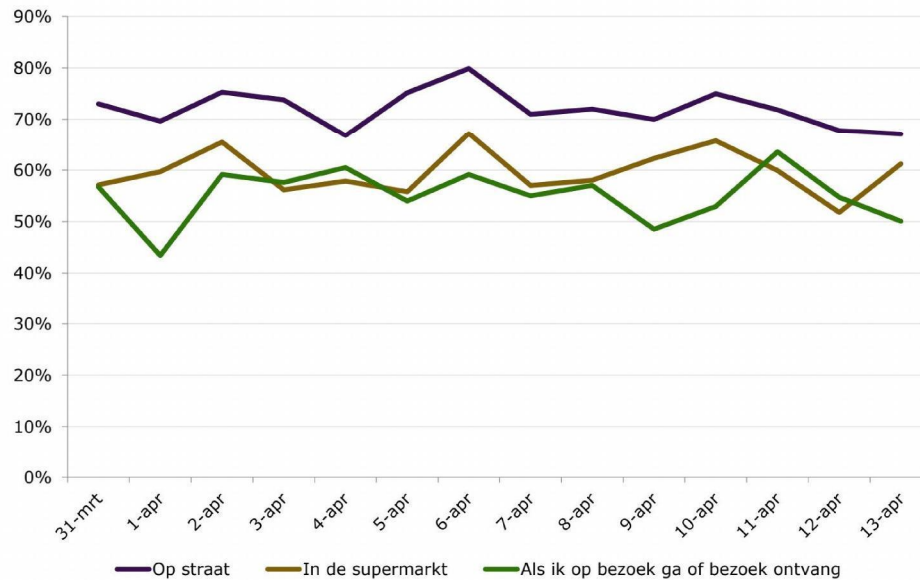
Externe peilingen

Het is nog steeds het meest lastig om afstand te houden in winkels en supermarkten.

Anderen houden niet altijd even goed afstand bij bezoek of in de supermarkt

In hoeverre houden andere mensen in de volgende situaties 1,5 meter afstand?
 % dat aangeeft dat de meerderheid of (vrijwel) iedereen dit doet

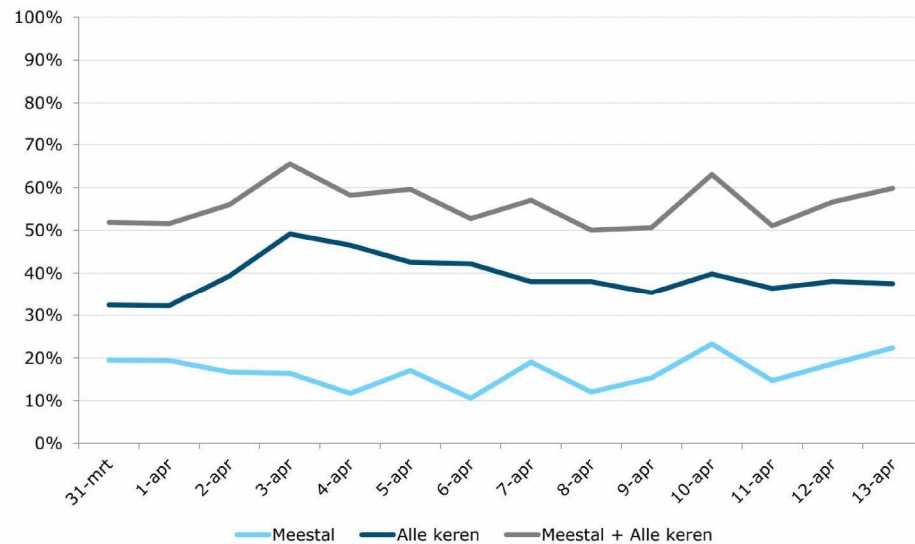
Descriptieve norm bij afstand houden

Het beeld van mensen blijft dat anderen het meeste afstand houden op straat. Bij bezoek en in de supermarkt gaat dit iets minder goed. Alle drie de lijnen laten een fluctuatie zien over tijd. Deze week fluctueerde met name het beeld over afstand houden in de supermarkt en bij bezoek sterk. Dit duidt er mogelijk op dat het afstand houden door anderen soms beter lukt dan andere keren.

Er blijft veel ruimte voor verbetering in de naleving van de maatregel hoesten of niesen in de elleboog

In hoeverre heb je gisteren wanneer dat nodig was in je elleboog gehoest of geniest?

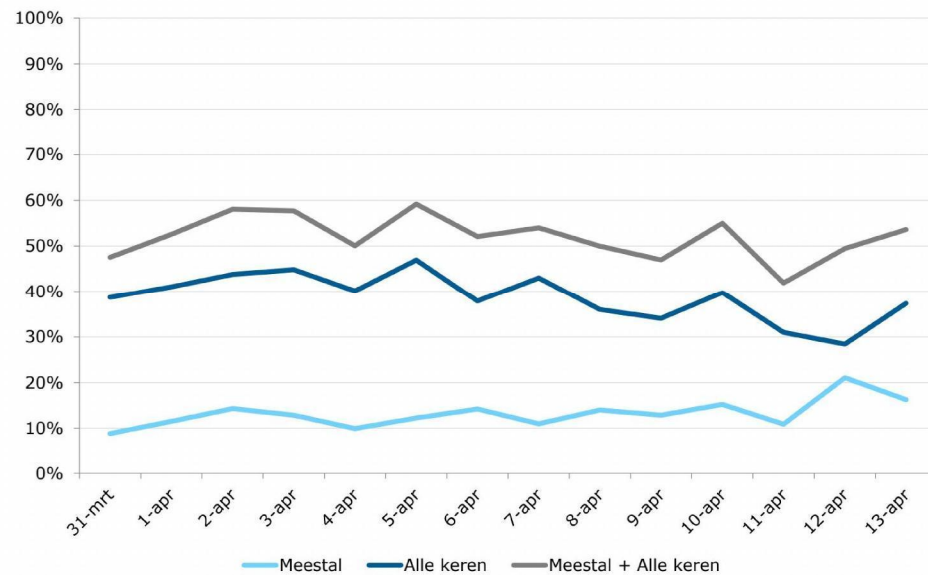
Hygiënemaatregelen

In het naleven van de hygiënemaatregel om te hoesten of te niesen in de elleboog blijft veel verbetering mogelijk. Slechts iets meer dan de helft van de mensen doet dit 'meestal' of 'alle keren'. Hierin is de afgelopen week geen blijvende verbetering te zien geweest.

Ook in het gebruik van papieren zakdoekjes blijft ruimte voor verbetering

In hoeverre heb je gisteren wanneer dat nodig was papieren zakdoekjes gebruikt?

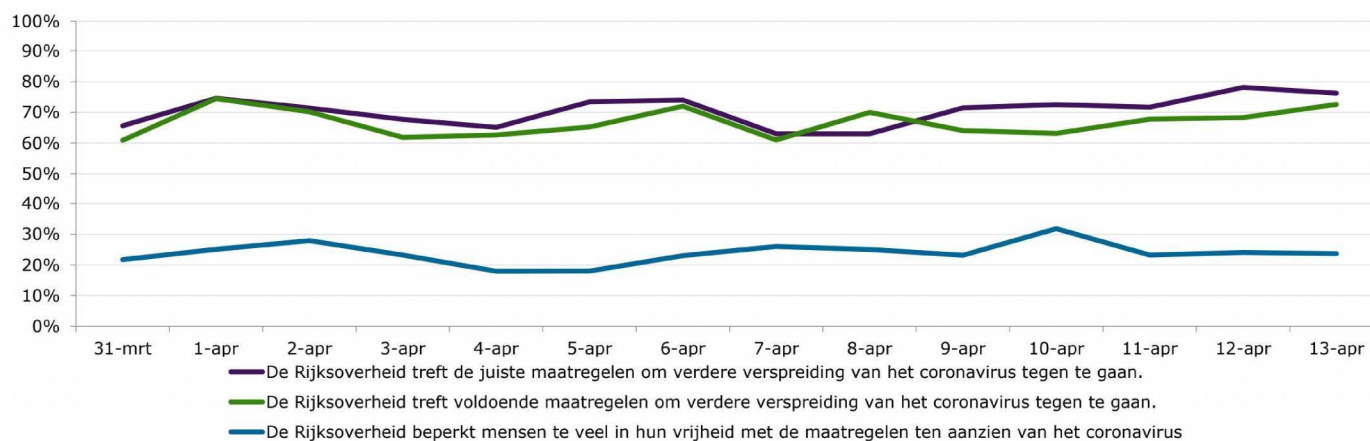

Hygiënemaatregelen

Ook de hygiënemaatregel om papieren zakdoekjes te gebruiken wordt lang niet door iedereen nageleefd. Slechts een kleine meerderheid doet dit 'meestal' of 'alle keren' wanneer dat nodig is. Afgelopen week leek hier zelfs verslechtering in op te treden, maar dit is later hersteld.

De Rijksoverheid treft nog steeds de juiste en voldoende maatregelen

De Rijksoverheid treft de juiste en voldoende maatregelen

Een ruime meerderheid van de respondenten vindt dat de overheid de juiste en voldoende maatregelen neemt om verdere verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. De afgelopen week lijkt hierin een lichte stijgende lijn zichtbaar.

De Rijksoverheid beperkt mensen niet te veel in hun vrijheid

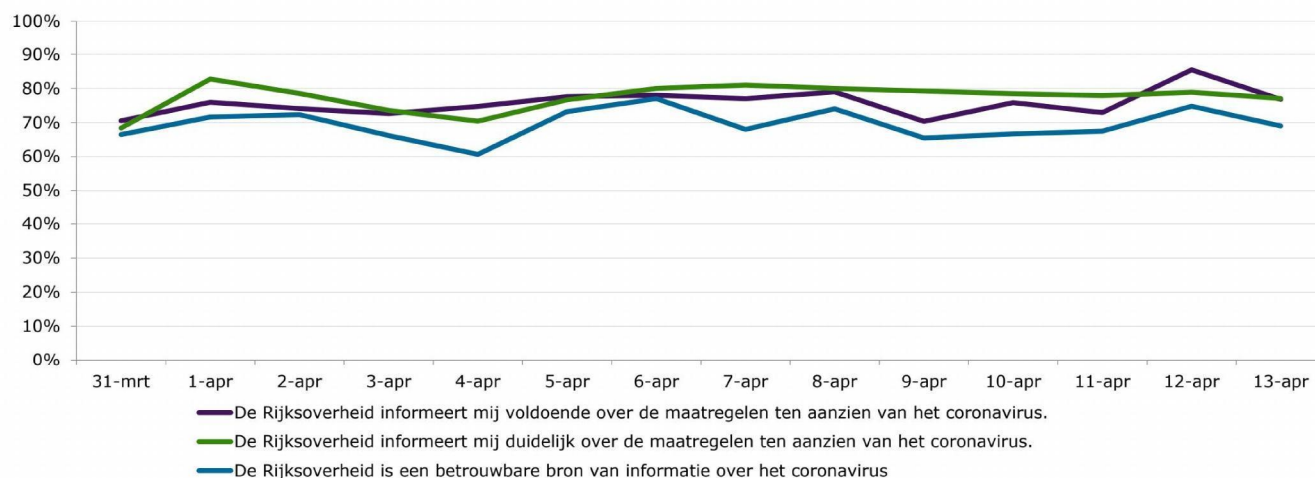
Het beeld blijft stabiel dat slechts een kleine groep mensen vindt dat de Rijksoverheid hen te veel beperkt in hun vrijheid.

Externe peilingen

De meningen over versoepelen of verlengen van de maatregelen zijn verdeeld.

De Rijksoverheid informeert mensen goed en is een betrouwbare bron

De Rijksoverheid informeert mensen voldoende en duidelijk

De meeste respondenten voelen zich voldoende en duidelijk geïnformeerd over de maatregelen ten aanzien van het coronavirus door de Rijksoverheid. De waardering van de duidelijkheid fluctueerde de afgelopen week licht.

De Rijksoverheid is een betrouwbare bron van informatie

Ook vinden de meeste mensen de Rijksoverheid een betrouwbare bron van informatie over het coronavirus. Dit beeld was de afgelopen week redelijk stabiel.

Dienst Publiek en Communicatie
Ministerie van Algemene Zaken

Colofon

Publicatiedatum
15 april 2020

Meer informatie of vragen?

5.1.2e @minaz.nl

5.1.2e @minaz.nl

5.1.2e @minaz.nl

5.1.2e @minaz.nl

5.1.2e @minaz.nl